

Winiary, 1 lipca 2021 r.

dr Marek Simlat

Rzecznik ds. podręczników kształcenia ogólnego MEN

Opinia

o programie nauczania *Wiedzy o społeczeństwie dla klasy 8 szkoły podstawowej* autorstwa Grzegorza Michnowskiego, MAC Edukacja, Kielce 2021.

Program został przygotowany do podręcznika napisanego przez K.A. Wojtaszczyka, J. Itrich-Drabarek, I. Malinowską, E. Marciniak, T. Słomkę, E. Stasiak-Jazukiewicz, J. Szczepańskiego, P. Tośka, J. Wojnicki, *Wiedza o społeczeństwie. Podręcznik dla klasy ósmej szkoły podstawowej* autorstwa Grupa MAC, Kielce 2021.

Układ treści ocenianego programu obejmuje następujące części: „Podstawę prawną opracowania” [1], „Ogólną charakterystykę programu nauczania” [2], cytowany z odpowiedniego Rozporządzenia MEN „Fragment podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (dotyczący przedmiotu wiedza o społeczeństwie)” [3], „Sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania” [4], „Zakładane osiągnięcia ucznia” [5], „Propozycję kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć uczniów” [6], tabelę „Rozkład materiału” [7] oraz „Bibliografię” [8] zawierającą 21 pozycji odnoszących do kwestii dydaktycznych. Całość jest spójna i, biorąc pod uwagę rodzaj opracowania, zupełna.

Odnosząc się do kolejnych części Programu można sformułować uwagi szczegółowe.

[1] Odniesienie do podstawy prawnej jest poprawne.

[2] Ta część zawiera szereg wskazówek związanych z kształceniem w zakresie WOS. Jest autorską interpretacją zawartych w podstawie programowej celów kształcenia. Interpretacją proponującą środki nie tylko zgodne z nowoczesną dydaktyką, ale również zwiększające efektywność nauczania i kształtowania umiejętności – tych specyficznych i tych ogólnych. Autor zwraca uwagę na zagrożenia, jakie występują w publicznej przestrzeni informacyjnej i proponuje sposoby postępowania, które – bez wątpienia – pomogą rzetelnemu nauczycielowi kształtować postawy krytyczne i racjonalne wśród uczniów.

[3] Zamieszczenie fragmentu przepisu z rozporządzenia jest ułatwieniem dla nauczyciela. Miast szukać odpowiedniego aktu prawnego może ten czas przeznaczyć na planowanie lekcji. Jeżeli by w ogóle takie poszukiwania chciał rozpocząć.

[4] W tej części Autor opiniowanego programu nauczania uszczegóławia propozycje z części [3]. Są więc wykazane metody, jakimi można pracować z uczniami, podzielone na trzy grupy – podające aktywizujące i „rozwijające umiejętności specyficzne dla przedmiotu” – a do każdej ze wskazanych metod (razem 21) zaproponowano konkretne zastosowanie w czasie lekcji. Nie odnosząc się do konkretnych metod ani nie zastanawiając się nad tym, do jakich etapów lekcji mogą się one odnosić, trzeba stwierdzić, że ich wielość i różnorodność stworzy okazję nauczycielowi do wykorzystania tych, które z racji swojej wiedzy, swojego doświadczenia i okoliczności związanych np. z możliwościami nauczanych uzna za właściwe.

Oprócz tabelki z metodami jest w tej części Programu dziesięć „Propozycji tematów na projekty edukacyjne” (wyraźnie odniesionych do ćwiczeń grupowych zamieszczonych we wskazanym wyżej podręczniku).

Bez wątpienia jest ta część, zdaniem piszącego te słowa, najważniejsza w opiniowanym dokumencie. Daje duże możliwości nauczycielowi nie ograniczając wszakże jego pomysłowości dydaktycznej.

[5] W tej części przedstawiono zakładane efekty kształcenia w podziale na „Wiadomości”, „Umiejętności” i „Postawy”. W odniesieniu do wiedzy są one bardziej konkretne niż w przywołanym Rozporządzeniu – wynika to z odniesienia się do aktualnych wydarzeń (ostatnie lata); wszystkie odpowiadają podstawie programowej.

[6] Kryteria oceniania zostały odniesione do ocen – od celującej do niedostatecznej; dla każdej zostały określone wskaźniki dotyczące wiedzy, umiejętności i postaw.

[7] Część z propozycją rozkładu materiału ma walor praktyczny – odnosząc konkretne tematy do podstawy programowej ułatwi nauczycielowi zaplanowania całego procesu dydaktycznego gwarantując zrealizowanie wymagań szczegółowych.

[8] Opiniującemu trudno odnieść się do zaproponowanej literatury, ponieważ niektóre z zamieszczonych tam książek poznawał dawno temu, a tych nowszych po prostu nie zna.

Przyjąć należy takie założenie, że literatura winna umożliwić nauczycielowi zapoznanie się (przypomnienie sobie) istoty metod dydaktycznych w części [4]. Jeżeli tak jest, to wskazana literatura będzie pomocna.

Podsumowując powyższe uwagi, należy bardzo dobrze ocenić omawiany Program.

Opinia została sporządzona na prośbę Wydawnictwa.